**FINANSIERING AV VETERINÆRDEKNING**
KOMMUNEKOMMISJONENS FORSLAG- NOU 2026: 1

# Høringsuttalelse

**Til:** Kommunal- og distriktsdepartementet / Kommunekommisjonen
**Fra:** Sortland kommune
**Sak:** Forslag om å innlemme øremerkede tilskudd til veterinærtjenester i rammetilskuddet til kommunene

---

## 1. Innledning

Sortland kommune viser til Kommunekommisjonens forslag om å innlemme øremerkede statlige tilskudd til veterinærtjenester, herunder veterinærvakt, i kommunenes frie rammetilskudd.

Sortland kommune er vertskommune for veterinærdekning og veterinærvakt i et stort og geografisk sammensatt område som omfatter **Sortland, Hadsel, Lødingen, Øksnes og Bø kommuner, samt deler av Kvæfjord kommune**. Kommunen har dermed omfattende og langsiktig erfaring med å sikre veterinærdekning i distrikter preget av store avstander, værutsatt infrastruktur og krevende rekrutteringssituasjon.

På denne bakgrunn mener Sortland kommune at forslaget reiser betydelige utfordringer knyttet til beredskap, dyrevelferd, mattrygghet og folkehelse, og at konsekvensene for distriktskommuner ikke er tilstrekkelig belyst.

---

## 2. Veterinærvakt som kritisk infrastruktur i Vesterålen og omegn

I regioner som Vesterålen og sørlige deler av Troms fungerer veterinærvakten som en del av den **grunnleggende samfunnssikkerheten**. Området kjennetegnes av:

- lange avstander mellom gårdsbruk, tettsteder og øysamfunn
- vær- og føreforhold som kan begrense tilgjengelighet
- små fagmiljøer med få veterinærer per vaktdistrikt

Som vertskommune har Sortland kommune ansvar for koordinering, planlegging og oppfølging av en tjeneste som er avhengig av forutsigbar finansiering for å fungere. Øremerkede tilskudd er et sentralt virkemiddel for å sikre at veterinærvakt kan opprettholdes på et faglig og beredskapsmessig forsvarlig nivå.

---

# 3. Risiko for svekket veterinærdekning ved fjerning av øremerking

Sortland kommune er bekymret for at en innlemming av veterinærtilskuddene i rammetilskuddet vil innebære en reell risiko for svekket veterinærdekning i vårt regionområde.

Som vertskommune har Sortland erfart at:

- veterinærvakt er krevende å finansiere og organisere
- små endringer i økonomiske rammevilkår kan få store utslag i tjenestetilbudet
- rekruttering og stabilitet for veterinærer er tett knyttet til forutsigbarhet i vaktordningen

Sortlna kommune er bekymret for at innlemming av veterinærtilskuddene i rammetilskuddet vil ramme distriktene hardest. Erfaring viser at kommuner med stort areal, lavt folketall og presset økonomi må foreta krevende prioriteringer mellom lovpålagte oppgaver.

Uten øremerking er det en reell risiko for at:

- veterinærvakt nedprioriteres til fordel for andre akutte kommunale oppgaver
- vaktdistrikter blir vanskeligere å bemanne
- belastningen på eksisterende veterinærer øker ytterligere

Dette kan i praksis føre til redusert tilgjengelighet til veterinærtjenester, særlig utenom ordinær arbeidstid. Uten øremerkede midler vil veterinærvakt i praksis måtte konkurrere med andre lovpålagte kommunale oppgaver innenfor et allerede presset økonomisk handlingsrom. Dette kan føre til at ordningen svekkes, til tross for at ansvaret formelt sett består.

---

# 4. Konsekvenser for dyrevelferd og næringsgrunnlaget i regionen

Kommunene omfattet av veterinærvakten har et aktivt husdyrhold og et betydelig antall dyreeiere, både innen landbruk og selskapsdyr. For disse er rask tilgang til veterinær avgjørende ved:

- akutt sykdom og skader
- fødselshjelp ved kalving og lamming
- smitteforebyggende tiltak

Nord-Norske distriktskommuner har et betydelig husdyrhold, ofte basert på små og mellomstore bruk som er sårbare for driftsavbrudd.

Svekket veterinærvakt vil kunne føre til:

- forsinket behandling og unødvendig lidelse for dyr

- økt økonomisk risiko for dyreeiere
- svekket tillit til offentlige beredskapsordninger

Dette er særlig alvorlig i områder der alternativ veterinærhjelp kan ligge flere timer unna.

Sortland kommune erfarer at redusert tilgjengelighet til veterinærvakt raskt kan gi konsekvenser for dyrevelferd og dyreeiernes trygghet. For landbruket i regionen vil dette også kunne svekke driftsgrunnlaget og beredskapen mot sykdomsutbrudd.

---

## 5. Veterinærvakt og nasjonal beredskap

Veterinærvakten i distriktene er en integrert del av, og spiller en helt sentral rolle i Norges samlede beredskap for:

- smittsomme dyresykdommer
- zoonoser med betydning for folkehelse
- trygg matproduksjon

Som vertskommune ser Sortland kommune hvor avgjørende lokal tilstedeværelse og lav terskel for varsling er ved mistenkte sykdomsutbrudd. Erfaringene fra Nord-Norge tilsier at beredskap ikke kan bygges opp raskt dersom dagens strukturer først svekkes. Når veterinærtilbud forsvinner, er det ofte svært vanskelig å reetablere det på kort sikt og kan få varige konsekvenser for beredskapen i hele regionen.

---

## 6. Manglende konsekvensutredning for vertskommuner og samkommunale ordninger

Sortland kommune vil peke på at forslaget er særlig problematisk fordi det ikke foreligger en helhetlig konsekvensutredning som belyser effektene for

- vertskommuneansvar og interkommunale veterinærordninger
- distriktsregioner med store geografiske områder
- kommuner som allerede bærer et betydelig koordinerings- og beredskapsansvar på vegne av flere
- kommuner med begrenset økonomisk handlingsrom
- områder med allerede sårbar veterinærdekning

Det foreligger etter kommunens vurdering ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å vurdere hvordan forslaget vil påvirke etablerte og velfungerende veterinærvaktordninger som den Sortland kommune er ansvarlig for.

Et tilsvarende forslag ble tidligere stanset av Stortinget på grunn av manglende utredning. Sortland kommune kan ikke se at disse manglene nå er tilstrekkelig adressert.

---

## 7. Sortland kommunes vurdering og anbefaling

På bakgrunn av kommunens rolle som vertskommune og erfaringene fra veterinærdekning i regionen, mener Sortland kommune at:

- veterinærvakt må anerkjennes som en samfunnskritisk beredskapsfunksjon
- øremerkede tilskudd er et nødvendig virkemiddel for å sikre likeverdige tjenester i distriktene
- eventuelle endringer i finansieringsmodellen må utredes særskilt med vekt på vertskommuneansvar og nordområdeperspektiv

Sortland kommune anbefaler derfor at dagens ordning med øremerkede tilskudd til veterinærvakt videreføres inntil konsekvensene av alternative finansieringsløsninger er grundig utredet.

---

## 8. Avslutning

Sortland kommune oppfordrer Kommunekommisjonen og departementet til å ta distriktskommunenes erfaringer og vertskommunenes ansvar på alvor i det videre arbeidet, og til ikke å gjennomføre endringer som kan svekke beredskap, dyrevelferd, mattrygghet og folkehelse i Nord-Norge.